

Erken Cumhuriyet Döneminde Simgesel İktidara Bourdieu üzerinden Bakmak: Posta Pulları Örneği

Examination of Symbolic Power during Turkey's Early Republican Period from Bourdieu's Perspective: A Case of Postage Stamps

Sezer Ahmet KINA¹ 



¹Res. Asst., Ankara University, Faculty of Communication, Department of Radio, TV and Cinema, Ankara, Türkiye

ORCID: S.A.K. 0000-0002-0814-6915

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Sezer Ahmet Kina, Ankara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Ankara, Türkiye

E-posta/E-mail:

sezerkina@gmail.com

Geliş tarihi/Received: 29.01.2022

Revizyon talebi/Revision Requested: 14.02.2022

Son revizyon teslimi/Last revision received:

13.04.2022

Kabul tarihi/Accepted: 04.04.2022

Atf/Citation: Kina, S. A. (2022). Erken Cumhuriyet Döneminde simgesel iktidara Bourdieu üzerinden bakmak: Posta pulları örneği. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 62, 33-65.

<https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2022-1058006>

öz

Siyasal dönüşümlerin, toplumsal bir boyut kazanabilmesi için ortak duyu varsayımları üretimi kaçınılmazdır. Bu dönüşümlere yön veren sembollerin üretimi için dönemin teknik olanaklarının sunduğu iletişim araçlarının ve haberleşme sistemlerinin kullanımı tarih boyunca önem taşımıştır. Bu çalışmada posta pullarının Erken Cumhuriyet Döneminde yaşanan yönetimsel, politik, ideolojik ve iktisadi dönüşümlerin topluma ve dünyaya tanıtılması, ayrıca toplumsal karşılığının da olabilmesi amacıyla tasarlandığı ve tedavüle sokulduğu kabulünden yola çıkmış ve pulların içerdiği simgesel iktidar temsillerine odaklanılmıştır. Temsiller dönemin sosyal tarihi ile siyasal ve iktisadi iktidar mücadelesini semboller üzerinden okuma imkânı verdiği için çalışma, Pierre Bourdieu'nün simgesel iktidar kavrayışıyla çerçevelenmiştir. Bu doğrultuda yapılan içerik çözümlemesiyle örneklem üzerinden üçlü tematik ayrıma gidilmiş ve simgesel iktidarın işleyişine (i) yapılanmış bir yapı olarak ulusa dair temsiller, (ii) simgesel iktidarın gerektirdiği duyu ve kavrayışın cisimleştiği kurucu liderin temsilleri ve (iii) milli kalkınma hamlesi ve merkezi devlet inşasına dair temsiller üzerinden bakılmıştır. Sonuç olarak Erken Cumhuriyet Döneminde yaşanan tarihsel ve toplumsal olaylara ve benimsenen değerlere dair pullardaki temsillerin ulusal ve uluslararası toplumun bilgisine ve kabulüne yönelik olarak sunulduğu tartışılmıştır. Dolayısıyla söz konusu temsillerin hem betimleme misyonlarıyla hem de buyurma işlevleriyle öne çıktığı değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erken Cumhuriyet Dönemi, posta pulları, simgesel iktidar, ayırım, Pierre Bourdieu

ABSTRACT

Production of common sense assumptions is indispensable for political transformations' social acceptance. Varied contemporary communication tools and systems have been significant throughout history for production of symbols

that shape such transformations. This study is based on the assumption that postage stamps were designed and circulated to introduce Turkey's Early Republican Period administrative, political, ideological, and economic transformations to its society and the world. Here, representations of stamps' symbolic power are analyzed through this perspective. Because such representations provide the opportunity to read, through symbols, both the period's social history and its conflict over political and economic power, the study is framed by Pierre Bourdieu's understanding of symbolic power. Accordingly, through content analysis, the sample has been triple-

thematic classified, and symbolic power's functioning has been critiqued on the following representations of: (i) the nation as an arranged structure, (ii) the founding leader who embodies sensations and insights required by symbolic power, and (iii) national development and construction of the central state. Thus, the stamps' representations are argued to be informational for both national and international communities. Therefore, these representations are considered prominent as both descriptive missions and commanding functions.

Keywords: Early Republican Period, postage stamps, symbolic power, distinction, Pierre Bourdieu

EXTENDED ABSTRACT

One aim of the state's administration, which controls its citizens' attitudes by regulating economic, political, cultural, and ideological structures, is to ensure that citizens have a common memory, cultural perception, sense of belonging, and historical imagination. Production of common sense assumptions is indispensable for social acceptance of political and ideological transformations conducted by principal founding powers in state administration. Within this historical phenomenon, founding cadres also used contemporary communication tools and systems to spread to the social base visions of the state, society, and the individual that they had adopted.

Until digitalization spread toward the end of the twentieth century, the post has been a basic tool of public communication in Turkey. Moreover, stamps, used since the reign of Sultan Abdülaziz, have been a crucial tool in the post's symbolic production. As a material with financial value, stamps, used by both institutions and citizens, with illustrations of conjunctural or historical thematic references, have also played an essential role in conferring certain messages to all the state and society's components through the motivation for their adoption.

Stamps' situation during the Early Republican Period —when radical paradigmatic innovations were experienced, and some ruptures and continuities were witnessed in this context— presented meanings that would inspire political and social history studies and even become the object of such studies. This study is based on the assumption that postage stamps were designed and circulated to introduce the Early Republican

Period's administrative, political, ideological, and economic transformations to both Turkish society and the world. Thus, stamps' symbolic representations of power have been focused from this perspective. While the study was being designed, stamps of the founding period —known in the literature as the Early Republican Period, which began with the proclamation of the Republic and ended with Mustafa Kemal Atatürk's death and in which radical reforms were implemented— were determined as the study's scope. In addition, stamps printed and/or used by the Grand National Assembly's government during the national liberation struggle, which began in 1919 and prepared for the foundation period, was also included in analysis. Therefore, the entire study sample included the stamps' representations of symbols of power in circulation from 1920-1938.

Since these representations provide the opportunity to read the time's historical conflicts for political and economic power through symbols, this study relies on Pierre Bourdieu's understanding of symbolic power. Developing his understanding of symbolic power over Max Weber's definitions of charisma and legitimacy and underlining that power's use therefore requires legitimacy, Bourdieu frames the state as defining principles of physical and symbolic violence with its physical and symbolic power over public order. Therefore, he sees public order not only as a monopoly on physical violence in the Weberian sense but also emphasizes consent and argues that the state monopolizes use of symbolic force.

Indeed, Bourdieu focuses on some symbolic representations while revealing power monopolies' logical functioning. Arguing that time was built with mental structures, he posits that one of these representations appears as memory. For this reason, this defense, which parallels Bourdieu's views underlining that nothing is a given in the social and political sphere, offers a significant framework for examining the Early Republican Period's symbolic power. Because this framework provides the opportunity to examine relations among surrounding actors who have unequal distribution of power, it also reminds us of the relationship's constructive possibilities, for example, domination, absolutization, and nihilation.

The founding cadre's reforms implemented during the Early Republican Period reveal the necessity of symbolic power. As this study's object, stamps also have meaning that represents strife within the context. Strengthening and realizing the claim of such representations may become possible by preparing citizenry for the situation.

Accordingly, through content analysis, the sample has been triple classified thematically, and symbolic power's functioning has been critiqued on the following representations of: (i) the nation as an arranged structure, (ii) the founding leader who embodies sensations and insights required by symbolic power, and (iii) national development and construction of the central state. As a result, representations on the sample's stamps are argued as being informational for both the national and international communities. Therefore, these representations are considered prominent both as descriptive missions and commanding functions.

GİRİŞ

Toplumsal bütünlüğün bünyesinde işleyen iktisadi, politik, kültürel, ideolojik yapıları düzenleyerek, yurttaşlarının kamusal ve özel gündelik yaşamlarında gerçekleştirdiği tutum ve eylemler üzerinde denetleyici olan devletin ve onun düşünsel dizgesini ifade eden yönetsel rejiminin; görev, yetki ve amaçlarından biri de bileşeni olan toplumsal öznelerin ortak bir hafızaya, kültürel algıya, aidiyet bilincine ve tarih tahayyülüne sahip olmasını temin edebilmektir. Asli kurucu iktidarlar tarafından devletin yönetim alanında gerçekleştirilen ve temelde politik ve ideolojik bir öz taşıyan dönüşümlerin, toplumsal bir eksen kazanabilmesi için ortak duyu varsayımlarının yeniden üretimi kaçınılmazdır. Asli kurucu kadrolar, tarihte bu olgu dahilinde taşıdıkları devlet, toplum ve birey vizyonunun toplumsal tabana yayılması ve orada kabul görmesi için dönemin teknik olanaklarının sunduğu birtakım iletişim araçlarını ve haberleşme sistemlerini de kullanmıştır.

Türkiye’de yirminci yüzyılın ikinci çeyreğine kadar, anılan amaçlar doğrultusunda kullanılan temel kitle iletişim aracı gazete olmuş ve toplumsal bileşenlerin üzerinde ortaklık kuracağı sembollerin üretiminde, gazetelere önemli misyonlar yüklenmiştir. Kamusal ve bireysel haberleşme sisteminde ise yirminci yüzyılın sonlarına doğru dijitalleşmenin yaygınlaşmasına kadar posta; telefon ve telgrafla birlikte temel araç olagelmıştır. Yaygın bir haberleşme aracı olarak posta ölçeğinde gerçekleşen simgesel üretim özelinde Sultan Abdülaziz döneminde, 1863 yılından beri kullanılan posta pulları önemli bir gereç niteliği taşımıştır. Hem kurumlar hem yurttaşlar tarafından kullanılan, üretimi devlete bağlı kurumsal organizasyonlar ya da devletlerin ticari ilişkisi bulunan şirketler tarafından gerçekleştirilen, üzerinde konjonktürel veya tarihi tematik referanslara sahip resimlemelerin (illüstrasyon) bulunduğu mali değere sahip gereçler olarak pullar; devlet ve toplum denkleminin tüm öznelerine, benimsemeleri amacıyla birtakım iletilerin ve anlamların sunulmasında önemli bir rol üstlenmiştir.

Erken Cumhuriyet Dönemi gibi hem köklü paradigmatik yeniliklerin yaşandığı hem de bu bağlamda birtakım kopuş ve sürekliliklere tanık olunduğu tarihsel momentte posta pullarının seyri, siyasal ve toplumsal tarih çalışmalarına esin verecek hatta bu çalışmaların nesnesi olacak anlam evrenleri sunmuştur. Bu çalışmada da posta pullarının anılan dönemde yaşanan yönetsel, politik, ideolojik ve iktisadi dönüşümlerin topluma ve dünyaya tanıtılması, ayrıca toplumsal karşılığının da olabilmesi amacıyla tasarlanması ve tedavüle sokulması çabasından yola çıkılarak açığa çıkan iktidar temsillerine

odaklanılmıştır. Çalışma tasarlanırken alanyazında Erken Cumhuriyet Dönemi olarak anılan ve Cumhuriyetin ilanıyla başlayıp Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümüyle son bulan ve köklü reformların hayata geçirildiği 'kuruluş' döneminin pulları çalışma evreni olarak belirlenmekle birlikte 1919'da başlayıp 'kuruluş' dönemini hazırlayan ulusal kurtuluş mücadelesinin verildiği 'kurtuluş' döneminde Büyük Millet Meclisi Hükümeti'nin bastırdığı ve/veya kullandığı pullar da çözümlenmeye dahil edilmiştir. Dolayısıyla çalışmanın örnekleme 1920-1938 yıllarında tedavüle sokulan pullardaki iktidar sembollerini içeren temsiller olmuştur.

Pullardaki temsiller, söz konusu dönemin sosyal tarihi ile siyasal ve iktisadi iktidar mücadelesine semboller üzerinden okuma imkânı vermektedir. Bu sebeple çalışmanın merkezinde Pierre Bourdieu'nün "simgesel iktidar" kavrayışı yer almaktadır. Simgesel iktidar kavrayışını Max Weber'in (2000, pp. 325-329; 2005, pp. 75-80) "karizma" ve "meşruiyet" tanımları üzerinden geliştiren, dolayısıyla iktidar kullanımının bir meşruiyeti gerektirdiğinin altını çizen Bourdieu (2015, p. 18) devleti de kamusal düzen üzerinde fiziksel ve simgesel iktidarıyla fiziksel ve simgesel şiddet ilkelerini tanımlayan bir yapı olarak çerçevelemektedir. Kamusal düzeni sadece Weberyen anlamda fiziksel şiddet tekelinden (Weber, 1958, p. 6) ibaret görmemekte, dolayısıyla rızayı öne çıkarmakta ve devletin fiziksel güç kullanımı tekelinin yanında simgesel güç kullanım tekelini de elinde bulundurduğunu savunmaktadır. Böylece Bourdieu'nün anlatısında devlet, tıpkı insandan devlete uzanan Aristocu teleolojik düşüncede olduğu gibi toplumsal ve siyasal grupların temel hedefi hâline gelmektedir.

Bourdieu'nün iktidar tekellerinin mantıksal işleyişini ortaya koyarken birtakım simgesel temsilleri odağına aldığı görülmektedir. Bunlardan biri de hafıza olarak karşımıza çıkmakta ve Bourdieu (2015, p. 22) örneğin takvimden daha sıradan bir şey olmadığını söyleyerek onun toplumsal referansların ve müşterek faaliyetlerin izini taşıdığını tartışmaktadır. Takvim, günü dilimlere bölen bir kullanım değerinin yanı sıra bir tarihsellik oluşturarak uzlaşa da yaratmaktadır. Saatinde kalkmak esasında onu kabul etmek anlamına geldiğinden bir kamusal zaman yaratımı, yani bir tarih yazımı söz konusu olmaktadır. Bourdieu (2015, p. 23) takvim ve saat üzerinden somutladığı bu tartışmada zamanın zihin yapılarıyla inşa edildiğini savunmaktadır. Bu nedenle Bourdieu'nün (1991a, pp. 249-250) toplumsal ve siyasal alanda hiçbir şeyin verili olmadığını altını çizen görüşlerine paralellik arz eden söz konusu savunusu, Erken Cumhuriyet Döneminin simgesel iktidarını incelemek için önemli bir çerçeve sunmaktadır. Bu çerçeve eşit olmayan bir iktidar dağılımında eylemin çevresinde konumlanan aktörlerin ilişkilerini

incelemeye imkân sağlamakta; bu ilişkilerin de ‘tahakküm,’ ‘mutlaklaştırma,’ ‘hiçleştirme’ gibi inşacı ihtimallerini hatırlatmaktadır.

Erken Cumhuriyet Döneminde yürürlüğe konulan siyasal, iktisadi, kültürel, ideolojik programlar ekseninde yaşanan mücadeleler yukarıda anılan inşacı ihtimallerle kesişmekte ve kurucu kadronun hayata geçirdiği reformlar, Bourdieu’nün (1991b, p. 158) ifadeleriyle kurucu kadronun “kendini ve kendi gerçekliğini kavradığı zihinsel kategorileri” ve bu kategorilerin “gerçekliğini vücuda getirme” ihtiyacını, bir diğer ifadeyle simgesel olarak da bir iktidar olma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmanın nesnesi olan posta pullarının da bu bağlamda yürütülen mücadelenin bir görünümü, bu mücadeleye dair temsiller sunan bir anlamı bulunmakta; temsillerdeki var olma iddiasının güçlenmesi ve varoluşa dönmesi, failerin bu duruma hazırlanmasına, uymasına ve gerektiğinde karşı çıkmasına teşvikle söz konusu olabileceğini (Bourdieu, 1991b, p. 160) açığa çıkarmaktadır. Dolayısıyla asli kurucu iktidarın politikalarının toplumsal bir nitelik kazanabilmesi için birtakım ‘ortak duyu varsayımları’nın üretimi kaçınılmaz olmakta ve çalışmayla söz konusu üretimin özgün bir araştırma nesnesi olarak pullar üzerinden çözümlenmesi amaçlanmaktadır. Anılan üretimin, yukarıda çerçevesi çizilen teorik izlek dâhilinde ele alınması ve dönemin değerlendirilmesinin doğrudan birtakım tarihsel olay ve olgular üzerinden değil de onların yansımasıyla yapılmış resimleme içerikleri aracılığıyla yapılması, çalışmanın özgünlüğünün altını çizmektedir. Bu doğrultuda pulların içerdiği resimlemelere niteliksel bir araştırma tasarımı dâhilinde içerik çözümlenmesiyle ulaşılması, böylelikle tematik ve betimleyici bir değerlendirme imkânı bulunması; öncelikle pulların Türkiye tarihindeki seyrine bakmayı gerekli kılmaktadır. Böylece yapılacak çözümlenmenin tarihsel eksenini ortaya koymak ve pulların hem siyasal hem de sosyal tarih açısından önemli bir inceleme nesnesi olduğunu açıklamak da mümkün olacaktır.

Bir Siyasal ve Sosyal Tarih İnceleme Nesnesi Olarak Pulun Türkiye’deki Tarihsel Seyri

Kurumsal anlamda modern posta teşkilatı yapılanmasına on dokuzuncu yüzyılın ilk yarısının sonlarına doğru başlayan Osmanlı İmparatorluğu’nda ilk pul 1862 tarihinde Darbhane-i Amire’de taş basma tekniğiyle elde edilen Birinci Tuğra Serisi olmuş (Figure 1) ve 1920 tarihine kadar devletin nam ve hesabına bastırılan seriler, gerileme ve çöküş döneminde yaşanan tarihsel ve toplumsal olaylara dair önemli bulgular içermiştir. Osmanlı’nın değişmez iktidar sembollerinden padişah tuğraları, devlet arması, İslam

dininin sembolü olarak hilal ve hem Anadolu hem de Rumeli sancaklarında bulunan ay ve yıldız bu dönemde tedavüle sokulan pulların resimlemelerinde önemli yer edinmiştir. Sultan Abdülaziz'in yönetimden el çektiği ve Anayasal monarşinin ilan edildiği 1876 yılının Eylül ayında bastırılan Aylık Pullar Serisi'nde Osmanlı İmparatorluğu lafzı ilk kez Latinize harflerle "Emp. Ottoman" şeklinde geçmiştir. Bu tarihten sonra basılan pulların mali değerlerine hem Arap hem Latin rakamlarıyla ve harfleriyle yer verilmiştir. Toplumsal ve siyasal hayattaki modernizasyona dair politikaların pullara yansıdığı bir diğer gelişme, yüzyıllarca minyatür sanatı aracılığıyla ikame edilen İslam inancının Hanefi yorumundaki resmetmeye ve tasvire dair ihtilafın aşılımaya başlaması olmuştur; Sultan Mehmet Reşad döneminde basılan pullar hem İstanbul ve Edirne gibi kentlerden manzaraların hem mimari yapıların hem de bizatihi padişahın portrelerinin yer aldığı kompozisyonlardan oluşmuştur.



Figure 1: Sultan Abdülaziz tuğrası [Tedavüle sokulan ilk pul] (1862)



Figure 2: Çanakkale Cephesi ve Sultan Mehmed Reşad'ın portresi (1917-1918)



Figure 3: II. Meşrutiyet'in ilan edilmesi sonrası mebuslara hediye edilen pul (1908)



Figure 4: Ankara Hükümeti'nin kullandığı sürşarjlı pul (1920)

Pullardaki padişah portreleri yer yer Dolmabahçe Sarayı gibi sembolik yapılarla yer de Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı ordularının savaştığı Çanakkale ve Hicaz gibi cepheleri tasvir eden resimlemelerle birlikte pullarda yer almış (Figure 2), bunları II. Meşrutiyet'in ilanı gibi dönüşümleri (Figure 3) ya da Hürriyet Bayramı gibi özel günleri anmak için bastırılan pullar izlemiştir. Osmanlı'nın yanı sıra hem milli mücadele hem de Cumhuriyet dönemlerinde zaman zaman pulların sürşarj denilen teknikle yeniden üretildikleri ve kullanıma sokuldukları da görülmüştür. Mevcut pulun üzerine sonradan baskı yoluyla yapılan manipülasyonu ifade eden sürşarjlama işlemi, pullara yeni mali değer kazandırılmasının yanı sıra birtakım tarihsel olay ve olguların pullar aracılığıyla anılması amacıyla yapılmıştır. Böylelikle söz konusu olay ve olguların mevcut pulların

sürşarjlanması yoluyla da pullarda temsiline yer verilmiştir. Bunlardan birini de Londra'da taş ve gravür baskı tekniğiyle üretilen İstanbul Manzaralı Posta Pulları Serisinin 1 Ekim 1914 tarihinde İmtiyazat-ı Ecnebiye'nin Lağvı (Kapitülasyonların Kaldırılması) lafzıyla sürşarjlanan seri oluşturmuştur. 16 Mart 1920'de İstanbul'un işgal edilmesiyle yürürlüğe konulan haberleşme yasağının ardından Ankara'da Dahiliye Vekaleti altında doğrudan Mustafa Kemal Paşa'ya bağlı olarak çalışacak Posta ve Telgraf Umum Müdürlüğü kurulmuş (Akan & Kuran, 2019, p. 138) ve milli mücadele döneminde Osmanlı'dan kalan veya Osmanlı tarafından ısmarlanmasına rağmen Ankara Hükümeti'nin kullanımına geçen (Togay, 2008) pullar sürşarjlanarak kullanılmıştır. Meclis Hükümeti'nin 1920-1922 yıllarında kullandığı pullarda sırasıyla "Ankara 3 Guruş" (Figure 4), "Osmanlı Postaları 1336", "Osmanlı Postaları 1337" sürşarjları kullanılmış (Ağaoğulları & Pabuçcuoğlu, 2018, pp. 119-135); 1 Aralık 1921'de Birinci Adana Hatıra Serisi (Figure 5), 5 Ocak 1922'de İkinci Adana Hatıra Serisi (Figure 6) sürşarjları tedavüle sokulmuştur. Bu seriler Ankara ve Fransız hükümetleri arasında Sakarya Meydan Muharebesi'nde TBMM ordularının kazandığı zaferin ardından imzalanan Ankara Antlaşması ile güneydeki savaşın resmen sona erip, Fransızların Adana ve çevresini tahliye etmesi üzerine sürşarjlanması sebebiyle bir ilk olmuştur (Garmiryman, 1979, p. 5; Alp, 2016a).



Figure 5: Sürşarjlı Birinci Adana Hatıra Serisi pulu (1921)



Figure 6: Sürşarjlı İkinci Adana Hatıra Serisi pulu (1922)



Figure 7: Yanmakta olan bir şehrin önünde intikam yemini eden askerler (1922)



Figure 8: Ayyıldız, Nusretiye Camii ve İstiklal Marşı (1922)

Ankara Hükümeti'nin kendi nam ve hesabına bastırıldığı ilk pullar, 1922 tarihinde tipografik baskıyla üretilen Cenova emisyonları olmuştur. Edirne Selimiye Camii Serisi, (milli mücadele temalı) Posta Serisi, Takse Serisi ve Meclis Serisi'nden oluşan bu pullar ulusal kurtuluş mücadelesinin meşruluğunu tesis edecek bir propaganda işlevi görmekle birlikte yeni kurulacak devletin egemenlik haklarının da altını çizen bir niteliğe sahip olmuştur. Özellikle milli mücadele temalı on iki puldan oluşan Posta Serisi, verilen mücadeleyle ulaşılmak istenen ülküyü anlatılaştırmaktadır (Özdemir & Özdemir, 2017, p. 192): İlk olarak yanmakta olan bir şehrin hemen önünde birbirine intikam yemini eden iki askerin olduğu bir pul görülmektedir (Figure 7). Bu pulu uğruna savaş verilen İzmir'in rıhtımından bir görüntüye eşlik eden Bursa Yeşil Cami ile İzmir Saat Kulesi süslemelerinin oluşturduğu bir kompozisyon izlemektedir. Nusretiye Camii'nin olduğu pulda ise Ayyıldız ile İstiklal Marşı'nın son iki dizesi olan "Hakkıdır Hakka Tapan Milletimin İstiklal, Hakkıdır Hür Yaşamış Bayrağımın Hürriyet" yazısı bulunmaktadır (Figure 8). Seri TBMM ordusu üniformasıyla ve süngü tüfeğiyle bir askerin temsilinin yanı sıra, ayaklarını

bataklıkta kurtarmakta olan bir bozkurdun arkasında doğan güneşle resmedildiği bir temsille devam etmektedir. Adana Yılan Kale ve Seyhan Nehri'nin görüntüsünün ardından Sivas Kongresi'nin toplandığı Sivas Lisesi'nin görüntüsü, "Devlet-i Osmaniye Postaları" ve "Türkiye Postaları" şeklinde iki ayrı ibarenin yer aldığı iki farklı pul üzerinde görülmektedir. Serinin on birinci pulu Misak-ı Millî sınırlarını gösteren bir Türkiye haritasını, son pulu ise Arapça harflerle kufi tekniğiyle yazılan "Zafer Allah'ındır" lafzını taşımaktadır. Dolayısıyla yanan şehirle mevcut işgal durumunun resmedildiği, askerlerle bu işgale son verecek orduların işaret edildiği, kentlerden ve camilerden görüntülere eşlik eden dizelerle kurtarılmak istenenlerin gösterildiği izlenmektedir. Sivas Kongresi pulları atılan adımları, Misak-ı Millî haritası varılmak istenen durumu, bataklıkta kurtulan bozkurt ise verilen mücadelenin yaslandığı tarihsel ve ideolojik bağlamı ortaya koymaktadır.

Pulların Cumhuriyetin ilanıyla birlikte üstlendiği misyonda ve içerdiği anlamlarda birtakım yeni eksenler açığa çıkmış ve yaşanan yönetsel, politik, ideolojik ve iktisadi dönüşümlerin topluma ve dünyaya tanıtılması, ayrıca toplumsal karşılığının da olabilmesi amacıyla tasarlanması ve tedavüle sokulması söz konusu olmuştur. Pulların siyasal ve iktisadi iktidara sahip grupların yönetiminde olduğu devlet tarafından o grupların benimsediği ve toplumca benimsenmesini istediği iletiler taşıyan sembollerden oluşan bir varoluşu bulunmakta olduğundan, dönemin haberleşme araçlarının kısıtlılığı önemli bir anlam taşımıştır. Bu nedenle postanın kitlesel niteliği, pulların da kitlesel anlamda bilinir olmasını sağlamış ve pullar, Cumhuriyetin kurucu kadrolarının ülkülerinin topluma iletilmesi ve gerçekleştirdikleri kalkınma temelli icraatlarının sunulduğu gereçler hâlini almıştır. Bu gereçlerde, yeni devletin kurucu lideri Atatürk'ün karizmatik otoritesinin inşasını sağlayan imge üretiminin diri tutulduğu, Atatürk üzerinde cisimleşen ilkelerin yeniden üretiminin tesis edildiği, ulusun her bir ferdinin sahip olması gereken niteliklerin hatırlatılmaya çalışıldığı resimlemeler de işlenmiştir. Bu durum da Erken Cumhuriyet Döneminde tedavüle sokulan pullarda, o dönem yürürlüğe konulan programlar ekseninde yaşanan mücadelelerin sembollere yansıdığını, sembollerin sunduğu temsillerdeki var olması iddiasını ve dolayısıyla iktidarın sembollerini açığa çıkaran bir anlam taşımaktadır. Simgesel temsiller kullanabilen her iktidarın, anlamlar dayatabilme ve bu anlamları meşru göstererek ilişkilere kendi özgül simgesel gücünü de ekleme pratiği olmaktadır (Bourdieu & Passeron, 1990, p. 4).

AMAÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmada Erken Cumhuriyet Dönemi gibi iletişim ve haberleşme araçlarının günümüzden bakıldığında konvansiyonel nitelikler taşıdığı bir zaman diliminde tedavüle sokulan ve böylece geniş toplumsal kesimler tarafından gündelik ve toplumsal yaşam içerisinde kullanılan bir gereç olarak pulların üzerindeki temsillerin taşıdığı simgesel anlamlar çözümlenmiştir. Bu çerçevede çalışmanın amacı ve yöntemi aşağıdaki gibi yapılandırılmıştır.

Amaç

Bu çalışmayla posta pullarının Erken Cumhuriyet Döneminde yaşanan siyasal dönüşümlerin tanıtılması ve böylece toplumsal karşılık bulabilmesi amacıyla tasarlanıp tedavüle sokulduğu kabulünden hareketle içerdikleri temsillerin Bourdieu'nün "simgesel iktidar" kavrayışı çerçevesinde ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda söz konusu dönüşüme yönelik ulusal kurtuluş mücadelesinin verildiği tarihsel dönemde bastırılan ve/veya kullanılan pullar da çözümlenmeye dâhil edilmiştir. Böylece çalışmanın örnekleme 1920-1938 yıllarında tedavüle sokulan pullar olarak belirlenmiştir. Amaca yönelik örnekleme biçimiyle anılan dönemde tedavüle sokulan pulların içerdiği resimlemeler ve bu resimlemelerin sunduğu temsiller çözümlenme birimleri olarak değerlendirilmiştir. Amaca yönelik örnekleme için araştırmanın "amacının somut bir analitik problemle tanımlanması", "nesnesinin olasılık içermemesi" ve "tasarımının kavramsal bir hiyerarşiyle kurulması" ilkelerine bağlı kalınmıştır (Krippendorff, 2004, pp. 118-119). Dolayısıyla simgesel iktidarın izin pulların içerdiği temsiller üzerinden sürülmesi ve böylece tarihsel ve toplumsal bir olgu dizgesinin ilişkisel sosyal bilim epistemolojisi içerisinde değerlendirilmesine şu sorular üzerinden yanıt aranmıştır:

- 1) Erken Cumhuriyet Döneminin siyasal sembollerinin pul gibi tarihsel bir gereç üzerinden çözümlenmesi, benimsenen siyasal programa ve hedeflenen toplumsal yapıya dair temsillerin hangi tematik farklılıklar üzerinden ortaya konulmasına imkân vermektedir?
- 2) Dönemin başat bir haberleşme aracı olarak postanın kitleli niteliğinin pulların da kamusal ölçekte yaygınlığını göstermesi, incelenen temsillerin devlet ve toplum ilişkisi çerçevesindeki misyonunu nasıl açıklamaktadır?
- 3) Çözümlenme birimlerinin dönemin iktidar ilişkilerinin maddi ve simgesel anlamlarını içermesi, siyasal dönüşümün yanı sıra toplumsal bütünlüğün diğer bileşenlerine, öncelikle de iktisadi altyapıya, ilişkin ne tür bir panorama çizmektedir?

- 4) Bourdieu'nün çalışmada benimsenen kavramsal çerçevesi olan simgesel iktidarın bilmeyi, iletmeyi ve farklılaşmayı sağlaması (Bourdieu, 1979); dilsel, felsefi ve epistemolojik bir yapılar bütünü olarak değerlendirilen pullara nasıl bakmayı sağlamaktadır? Bu doğrultuda araştırma nesnesi olan pullarda mitsel anlatımların rolü ne biçimde seyretmektedir?
- 5) Kültürel etkinliğin düzenlendiği ve üzerinde dönüşümler yaşandığı alan kavrayışına dair temsiller olarak karşımıza ne çıkmaktadır? Bourdieu tarafından alan içinde bir erdem olarak değerlendirilen temayüz çabasının Erken Cumhuriyet Dönemindeki karşılıkları pullar üzerinden nasıl okunmaktadır?
- 6) Pullardaki temsillerin ulusal ve uluslararası toplumun bilgisine ve kabulüne yönelik olarak sunulduğu varsayımı bu temsillerin misyonlarının ve işlevlerinin nasıl seyrettiğini göstermektedir? Bu çerçevede betimleme ve buyurma pratikleri takip edilebilmekte midir?

Yöntem

Çalışmada incelenen dönemin toplumsal ve siyasal dönüşümünün izdüşüm bulduğu pullarda; yapılanmış bir yapı olarak ulusa dair temsiller, simgesel iktidarın gerektirdiği duyu ve kavrayışın cisimleştiği kurucu lider temsilleri ve milli kalkınma hamlesi aracılığıyla merkezi devlet inşasına dair temsiller niteliksel bir araştırma tasarımıyla çözümlenmiştir. Tarihsel belgeleri “kültürel nesnelere ya da toplumsal anlam ileten ortamlar olarak” gören eleştirel ve yorumlayıcı yordama sahip nitel içerik çözümlenmeleri ve bu çözümlenmeler aracılığıyla yapılan tematik ve betimleyici değerlendirmeler; incelenen nesnelere sınırları belli ve tekrarlanabilir birer done olarak görmemekte, çözümlenme biriminin içeriğinin yanı sıra üretildiği bağlamsal nitelikleri tarihsel ve toplumsal bir bakış açısıyla değerlendirmektedir (Neuman, 2014, p. 467). Bunda genellikle nitel araştırmaların yoruma olanak sağlayan simgesel, maddi, sözlü ve görsel içeriklerle olan ilgisinin belirleyici olduğu görülmektedir. Kaplan da (1943, p. 240) “iktidar ilişkilerinde işlev gören sembollerin siyasal söylemi oluşturduğu” görüşünü tematik ve betimleyici değerlendirmelere olanak sağlayan “içerik çözümlenmesinin incelediklerinin bu semboller olduğu” önermesiyle sürdürmektedir.

Posta pulları gibi tarihsel belge niteliği taşıyan metinlere yönelik çözümlenmelerden hareketle ortaya konulan tematik ve betimleyici değerlendirmelerde inceleme nesnelere üretim koşullarına odaklanılması, anlamın toplumsal ve kurumsal olarak değişiklik gösterebileceğinin farkında olduğu yorumlayıcı bir bakış açısını

gerektirmektedir (Punch, 2011, pp. 219-220). Tarihsel metinlerin toplumsal örgütlenmesine odaklanıldığında Atkinson ve Hammersley'in (2007, pp. 132-133) bu metinlerin kim tarafından, kime yönelik olarak ve ne amaçla üretildiğine dair sorular sorulması gerektiğini imleyen görüşleri, yapılacak çözümler ve değerlendirmelerin "pozitivist kriterlerin reddedildiği ve yorumlayıcı alternatiflerin ikame edildiği" bir işleyişe sahip olmasını gerekli kılmaktadır (Seale, 1999, p. 469). Dolayısıyla incelenen nesnelerin bağlamsal koşullarının yanı sıra araştırmanın yürütülme sistematikliğindeki ve içerdiği tartışmadaki öznel niteliklerin de göz önünde tutulması gerekmektedir. Tüm bunlardan hareketle çalışmada pullar üzerine tematik ve betimleyici değerlendirmeler ortaya konulabilmesi adına içerik çözümlemesi yaklaşımı tercih edilmiştir. Böylelikle incelenen nesneden yukarıda anılan türden "sistemik çıkarımlar elde etme" imkânı yakalanmış (Holsti, 1969, p. 14) ve çözümleme birimleri olarak pulların içerdiği resimlemeler ve bu resimlemelerin sunduğu temsiller üzerinden bulgular sıralanmıştır.

BULGULAR

Erken Cumhuriyet Dönemi, siyasal bir dönüşümün sancılarının çekildiği ve iktisadi kalkınmanın yollarının arandığı bir tarihsel moment olmasının yanı sıra kültürel ve ideolojik anlamda da yeni bir dizge yaratma çabasının cisimleştiği bir dönem olduğundan toplumsal ölçekte çok boyutlu bir anlam içermektedir. Bu dönemde tedavülde olan posta pulları, söz konusu çok boyutlulukta varlık gösteren simgesel iktidarı görmeyi mümkün kılan bir durum arz etmektedir. Dolayısıyla Bourdieu'nün teorik çerçevesi referans alınarak yapılan bu tematik ve betimleyici değerlendirmede üç öncülde sıralanan bir ayırım üzerinden simgesel iktidarın işleyişi tartışılmaktadır. Bunlardan ilki 'yapılanmış yapı' olarak ulusa dair temsilleri, diğeri 'alan' içinde kurucu liderin görünümünü, sonuncusu ise bir 'temayüz' mücadelesi olarak milli kalkınma hamlesinin yansımalarını içermektedir.

Yapılanmış Yapı Olarak Ulus

Bourdieu (1985, pp. 731-735) simgesel iktidarı toplumsal bileşenlere kimlik kazandırma, onları sınıflandırma ve inşa etme gücü olarak tanımladığından ulus, önemli bir simgesel sistem olarak karşımıza çıkmaktadır. Ulus sisteminin hem devlet hem de yurttaşlar özelinde yankıları söz konusudur. Dolayısıyla ulus teması etrafında Erken Cumhuriyet Dönemi pullarında bu iki evren üzerine anlatımlar öne çıkmaktadır. Ulusun hem bir dil hem bir felsefe hem de bir bilme biçimi üzerinden, bir diğer ifadeyle yapılandıran yapılar

üzerinden şekillenmesi onu mitsel, dinsel veya dilsel öğelerin içerildiği bir yapı yapmaktadır. Öyle ki bu durum, Erken Cumhuriyet Dönemi pulları öncesinde henüz ulusal kurtuluş mücadelesi döneminde tedavüle sokulan ilk örneklerden itibaren görülebilmektedir. İlk olarak Cumhuriyetin ilanı öncesinde üzerinde “Türkiye Postaları” ibaresiyle 1923 yılında basılan, sonrasında 1924’te iki baskısı daha yapılan ve pahasının Latinize edilerek de yazıldığı Ayyıldız Serisi ulusun sembolleri çerçevesinde değerlendirilebilecek bir örneği ifade etmektedir. Yeni kurulacak devletin düşünsel yapısının köklü olduğuna yapılan bir vurguya da 1922 tarihli Meclis Serisi’nde açık bir biçimde yer verildiği takip edilebilmektedir. Buna göre birinci Meclis binasının tasvirinin merkezde yer aldığı yedi pulluk seride bulunan diğer desenlerin resimlemelerin sağında ve solunda yer alanlarının, Ankara Hacı Bayram Camii’nden, altta yer alanlarının ise caminin hemen yanına yapıldığı Augustus Tapınağı’nın günümüze kalan bezemelerinden alındığı görülmektedir (Akan & Kuran, 2019, pp. 165-166; Alp, 2016b). Oluşan bu temsil 1920’de kurulup bir ulusal kurtuluş mücadelesine karargâhlık yapan, bununla birlikte bir hükümet dizgesine sahip olup yeni kurulacak devletin politik ve iktisadi programlarına son şeklini veren meclisin tarihsel bir misyonunun olduğu, gücünü ve yetkisini milletin sıkıca bağlı olduğu dini değerlerden aldığı, bununla birlikte bir medeniyet söylemi içerisinde şekillendiği sabitlenmektedir.

Yapılanmış yapı olarak ulusun tarihi ve dinsel söylemlerin yanı sıra mitsel semboller içinden de kurulduğu bir örneğe 1922 tarihli tipografik baskı Cenova emisyonlarından milli mücadele temalı Posta Serisi’nde rastlanılmaktadır. Buna göre seride yer alan bozkurt figürünün kompozisyondaki diğer bileşenlerle birlikte Türklüğe dair türeyiş efsanelerinde yer alan önemli bir mitsel anlatı dizgesine referanslar içerdiği görülmektedir. Pulda Türklerin türediği kutsal bir canlı olarak söz konusu anlatılarda yer bulan kurdun, tasvir edildiği gibi saplandığı bataklıktan çıkarak güneşin doğuşunu müjdelemesi esasında serinin diğer örnekleriyle bütünleşik bir anlam kazanmaktadır. Buna göre hem kurtuluş mücadelesinin ulus olarak gerçekleştirildiğinin hem de kurulacak ulus devletin öze dönme arayışının bir sembolü olarak görülen bozkurt, esasında Misak-ı Millî’nin muhafaza edilmesi (Figure 9) ve bu muhafazayı mümkün kılmak için yemin eden askerleri (Figure 7) harekete geçiren düşünsel bir gücü oluşturmaktadır. Hem tarihsel hem de mitsel anlatıların ele alınan dönem boyunca sürdürüldüğü 1937 tarihli İkinci Türk Tarih Kurultayı Hatıra Serisi’nde yer alan örneklerde görülmekte ve Türklerin türediği bir diğer kutsal canlı olarak kabul edilen geyiğe pullarda yer verildiği takip edilmektedir. Toplumsal ölçekte kutsal kabullerin gündelik alandan ayrılmayacağını, bunların iktisadi ve siyasal amaçlarla girift niteliğini vurgulayarak açıklayan Bourdieu (1990, p. 4) herhangi

bir aidiyet dahilinde kutsal kabul edilen simgesel ve davranışsal öğelerin esasında maddi ve/veya seküler araçlarla dolaşıma sokularak söz konusu araçların barındırdığı söylemi yaygınlaştırdığını düşünmektedir. Böylelikle birtakım mitsel sembollerin referans verdiği kutsal kabuller aracılığıyla toplumsal bir bağ kurulması mümkün olmaktadır.



Figure 9: Misak-ı Milli haritası (1922)



Figure 10: Bozkurt ve demirci (1926)



Figure 11: Balkan Konferansı hatıra pulu (1931)



Figure 12: Ankara Kalesi (1926)

Erken Cumhuriyet Döneminde söz konusu mitsel sembollerin Yiğit Akın'ın ifadesiyle (2019) beden terbiyesinin biyo-politik işlevleriyle eklemlendiği pullar bir diğer yapılanmış yapı olarak ulus temalı örnek çizgisini göstermektedir. Bu çerçevede Ergenekon Destanı'na referanslar içeren 1926 tarihli Londra Baskısı Posta Pulları Serisi'nde bir bozkurdun yanında güçlü ve gülbüz bedene sahip bir demirci ve onun örs üzerinde elindeki tuttuğu çekiç izlenmektedir (Figure 10). Bunun dünün, bugünün ve yarının zamansal ilişkiselliğinde merkezi bir konumu bulunan ve ulusun yapılanmasında harç işlevi gören habitüsün, yapının yani ulusun bileşenlerini harekete geçirmeye muktedir olan pratiğiyle doğrudan ilişkisi bulunmaktadır; zira bir yükümlülük olarak habitüsün "bedenin en derinine yerleşen" bir gücü bulunmaktadır (Bourdieu & Wacquant, 2014, pp. 29-30). Bu çerçevede Türk ulusunun gülbüz, sağlıklı ve vatan savunmasına her daim hazır olması gereken bedenlere sahip çocuklarının ve gençlerinin 1928 tarihli Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti Yardım Pulları Serisi'nde de sabitlendiği görülmektedir. Dönemin pullarında söz konusu vatan savunusunun yer yer diplomatik nitelikli bölgesel sulh girişimlerine de yerini bıraktığı hem 1931 tarihli İkinci Balkan Konferansı Hatıra Pulları Serisi'nde hem de 1937 tarihli Balkan Antantı Serisi'nde tedavüle sokulan pullardan takip edilebilmektedir. Bu çerçevede ulusların Türkiye'nin öncülüğünde aynı ağacın gölgesinde bulunduğu (Figure 11), yeni devletin ulusun savunusu kadar sulhun tesisi için de çalıştığı çerçevelenmektedir. Anılan pratik, Bourdieu'nün (2013a, p. 72) yapılanmış yapılara atfettiği düzenleme işlevinin yanı sıra bu işlevle toplumsal ve siyasal aktörlere sunulan stratejiler bütününü de ifade etmektedir. Hem savunmayla hem de sulhla korunan yeni devletin başkenti Ankara'nın, Cumhuriyet Döneminde Lozan ve Ayyıldız serisinden sonra basılan üçüncü seride kalesi ve tarihi evleriyle (Figure 12) kadim geçmişine ve kale üzerinde cisimleşen gücüne dönük bir simgesel evren içinde tasvir edilmesi bir diğer örneği oluşturmaktadır. Ankara'nın sonradan Latinize edilerek yeniden basılan söz konusu serinin yanı sıra hem

Tayyare Cemiyeti Yardım Pulları serilerinde uçakların koruduğu hem de Cumhuriyetin On Beşinci Yıldönümü Serisi'nde ideal üretim ilişkilerinin olduğu Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ) gibi mekânlarla birlikte temsil edilmeyi sürdürdüğü takip edilmektedir.



Figure 13: Kadın Hakları Cemiyeti kongre hatıra pulu (1935)



Figure 14: Kadın Hakları Cemiyeti kongre hatıra pulu (1935)



Figure 15: Lozan Sulh Antlaşması hatıra pulu (1924)



Figure 16: Birinci Atatürk Serisi (1931-1932)

Pullarda yapılanmış yapı olarak ulus temsillerinin son görünümü ulusun geçmişe dönük kökensel referansların yanı sıra çağdaşlık hedefleri de barındırması üzerinden şekillenmektedir. Bu çerçevede Bourdieu'nün (2013a, p. 95) aynı zamanda "erdemle dönüşmüş bir zorunluluk" olarak kavradığı habitüsün Cumhuriyetin kurucu kadrolarının muhayyilesinde kadının toplumsal formasyonun tüm yapılarına katılımında cisimleşen bir erdem şeklinde tezahür etmiş olduğu görülmektedir. Dolayısıyla ulusun tüm bileşenlerinde kadına yönelik dogmatik ve sınırlayıcı engellerin kaldırılması noktasında bir ortak duyunun yaratılması hedeflenmiştir. Bunun Erken Cumhuriyet Dönemi pullarına yansımaları da Türk kadınının bir çiftçi olarak tarlada çalışırken, bir öğretmen olarak sınıfta tahtanın başında ders anlatırken (Figure 13), bir memur olarak daktilonun önünde otururken, bir pilot olarak uçağın kokpitinde bulunurken ya da bir seçmen olarak sandık başında siyasal katılım süreçlerinde yer alırken (Figure 14) çerçevelenmesi şeklinde olmuştur.

Alan İçinde Kurucu Lider

Simgesel iktidarın bilgi odaklı bir düzen kurma amacı ve bu bağlamda bir gerçeklik inşası iktidarı olması, toplumsal formasyona dair bir duyu ve algı kavrayışı gerektirdiğinden iktidarla tesis edilecek dayanışma biçimlerinin ortak bir simgesel sistemin paydaşlarını her daim ortak bir davranış ve düşünce örüntüsü içinde tutması gerekmektedir (Bourdieu, 1977, pp. 407-408). Erken Cumhuriyet Döneminin öne çıkan simgesel iktidar üretimi çabalarının pullardaki temsillerinin ulus yaratma bilincinden sonra açığa çıkan ikinci teması tüm bunların bir lider şahsında cisimleşen görünümleri olarak görülmektedir. Bu çerçevede Bourdieu'nün "alan mücadelesi" kavrayışı önemli anahtar niteliği taşımaktadır. Bourdieu'nün teorik anlatısında yapılanmış bir yapı olarak ulusun uymaya mecbur olduğu erdemlerin, yani habitüslerin dolaşımında olduğu toplumun yapısını

belirleyen şey “alan” olarak karşımıza çıkmaktadır. Alan içerisindeki mücadele ise yine Bourdieu’nün sıklıkla kullandığı ifadeyle alanın bir “meşruiyet mücadelesi arenası” olmasından ötürü birincil alan olarak iktidara yönelik biçimde gerçekleşmektedir (Swartz, 2011, p. 174). Bu denklemde iktidar tüm alanların düzenleyicisi bir üst alan olarak varlık gösterdiğinden kültürel etkinliği düzenleyecek olan da iktidar alanı olmaktadır. Bourdieu (1990, pp. 117-118) alan içerisinde bu düzenleyiciliğin “iktisadi sermayenin tanınmadığı tek sermaye biçimi” olan simgesel sermaye aracılığıyla “tanınma, kabul, şükran” gibi pratikler eliyle gerçekleşebileceğini düşünmekte; bu düzenleyiciliği “liderin toplumsal eylemleri koordine etmesi” olarak formüle etmektedir. Dolayısıyla “alan mücadelesi”nde “karizmatik önderliğe özellikle ilgi gösterir”ken (Swartz, 2011, p. 259) simgesel sermayenin taşıyıcılığını teslim etmektedir.

Türkiye’de de hem ulusal kurtuluş hem de kuruluş aşamasında önder olarak Atatürk’ün de iktidar alanı içerisinde birtakım aktörlerle giriştiği ve galip ayrıldığı mücadeleler bilinmektedir. Böylelikle Bourdieu’nün (1985, p. 739) altını çizdiği gibi esasında Atatürk, bir “grup önderi” olarak “grupun üyeleri”nden, yani öncelikle kurucu kadrodan ve dolayısıyla kurtuluş mücadelesine destek veren geniş halk kitlelerinden “yalnızca yapısal değil, simgesel [bir] yetki devri” de almaktadır. Özellikle bu çalışmada ele alınan tarihsel aşama olarak kuruluş döneminde Atatürk’ün hem kültürel etkinliği düzenleyen hem de bu alanda yaşanan dönüşümlerin bizatihi somutlaştığı bir özne olduğu görülebilmektedir. Bunun pullar özelindeki yansımaları da karşımıza birkaç Atatürk profili çıkarmaktadır. Bunlar kurtarıcı, sivil, öncü ve ölümsüz önağıyla anılabilecek temsilleri içermektedir.

İlk profil olarak ‘Kurtarıcı Atatürk’ temsilleri, Atatürk’ün asker kimliğiyle ön plana çıktığı bir kompozisyon dizgesini beraberinde getirmiştir. Cumhuriyet hükümetinin bastırdığı ilk seri olan 1 Ocak 1924 tarihli taş baskı Lozan Sulh Antlaşması Hatıra Pulları Serisi, tıpkı anısına basılan Lozan Barış Antlaşması’nın taşıdığı tarihsel ve siyasal anlamın öne çıkardığı gibi yeni devletin kuruluşunu ve eskinin çöküşünü çerçevelemekte; bu çerçevede kalpaklı mareşal üniformasıyla Mustafa Kemal Paşa, kurtuluşun ve kuruluşun mimarı olarak resmedilmektedir (Figure 15). Buna göre pulun anlatısının öne çıkardığı birkaç simgesel referans göze çarpmaktadır. Bunlardan ilki yıkılmış bir kentin hemen yanından akan Sakarya Nehri’nin üzerinden doğan ve arşa yükselen güneştir. Nehrin üzerinde yıkılmış olarak görülen köprü Geç Roma Dönemine ait Jüstinyen Köprüsü’dür (Alp, 2016c). Henüz Harf Devrimi yapılmamış olmasına rağmen pulun üzerindeki değerler hem Arap hem Latin rakamlarıyla belirtilmiştir. Tüm bunların yanında kompozisyonun

üçte birinde Mareşal Mustafa Kemal Paşa tasviri yer almakta ve bu tasvirin etrafı barışçı simgeleyen zeytin yapraklarıyla sarılı görülmektedir. Böylelikle yeni devletin bastırıldığı bu ilk seride, yüzyıllar sonra Sakarya Meydan Muharebesi'yle geri çekilmenin bittiği, büyük yıkımların olduğu ve yeni devletin bir güneş gibi doğarak aydınlığının arşa yansıdığı ve mimar olarak Mustafa Kemal Paşa'nın resmedildiği takip edilmektedir.

İkinci profil, Cumhurbaşkanı olarak 'Sivil Atatürk' temsiliyle ilk olarak 1926 yılında basılan Londra Baskısı Posta Pulları Serisi'nde karşılaşılmaktadır. On dört pulluk serinin son dört pulunu oluşturan Mustafa Kemal Paşa temsilleri dört farklı çerçeve rengi içinde görülmektedir. İkinci örnek, aynı serinin Kızılırmak Köprüsü eklemesiyle Harf Devrimi sonrasında yeni harflerle basıldığı 1929 emisyonunda da görülmektedir. 1930 yılında basılan aynı serinin "Cumhuriyet" lafızlı baskıda kullanılan Mustafa Kemal Paşa portresinin farklılaştığı ve yaşı daha büyük bir Mustafa Kemal Paşa görüntüsü sunan portre kullanıldığı takip edilmektedir. 1931-1932 ve 1933-1940 tarihlerinde sadece Mustafa Kemal Paşa'nın yer aldığı Birinci ve İkinci Atatürk Serisi'nin pullarında Mustafa Kemal Paşa'nın üzerindeki kravat ve klasik ceketin olmadığı, Batı tarzı takım kıyafet olan frak içinde resmedildiği görülmektedir (Figure 16). Bu durum 27 Ağustos 1925'te Mustafa Kemal Paşa'nın İnebolu Türk Ocağı'nda yaptığı şu konuşmayla başlayıp 2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair 3 Aralık 1934 tarihli Kanunla tescillenen Kıyafet Devrimi sürecinin pullardaki bir tezahürü olarak karşımıza çıkmaktadır (as cited in Goloğlu, 2017, p. 75):

Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türk halkı uygardır. Tarihte uygardır, gerçekte uygardır. Fakat ben, sizin öz kardeşiniz, arkadaşınız, babanız gibi söylüyorum, "uygarım" diyen Türkiye Cumhuriyeti halkı, düşüncesiyle, zihniyetiyle uygar olduğunu ispatlamak ve göstermek zorundadır. (...) Özetle, uygarım diyen Türkiye'nin gerçekten uygar halkı, baştan aşağı dış görünüşü ile de uygar ve ileri insanlar olduğunu göstermek zorundadır.

Atatürk'ün modernleşme ve çağdaşlaşma hedeflerinin gündelik yaşam pratiklerinde ve toplumsal ölçekte somutlaştığı görünümünün sivilleşmeyle paralel seyretmesi, bu seyrin kendi şahsında da sürmesinden kaynaklı hem 1935 tarihli Kadın Hakları Cemiyeti 12. Uluslararası Kongresi Hatıra Pulları Serisi'nde (Figure 17) hem 1936-1937 tarihli Üçüncü Atatürk Serisi'nde hem de 1938 tarihli İzmir Enternasyonal Fuarı Serisi'nde farklı portresinin yer almasını sağlamıştır. Bu durumu Yılmaz (2019, p. 238) yeni ulusun Atatürk'ün önderliğinde yeniden yaratılması olarak ifade etmektedir. Dolayısıyla Bourdieu'nün (1987, p. 13) simgesel iktidarı "dünya kuran iktidar" olarak görmesinde ve bu nedenle "toplumsal dünyanın nasıl bölüneceği hakkında meşru görüşe" sahip olarak değerlendirmesinde

olduğu gibi önce bir kurtarıcı olarak izlenen Atatürk'ün sonrasında toplumsal dünyanın nasıl düzenlenmesi gerektiğine dair görüşlerinden hareketle sivilliliğin, çağdaşlığın ve modernliğin meşru görüşler olarak pullarda yeniden üretildiği takip edilmektedir. Ancak bu işleyişin bazı git-geller içerdiği de görülmektedir. 1938 tarihli foto-gravür baskı Cumhuriyetin On Beşinci Yıldönümü Serisi'nde yeniden mareşal üniforması içinde görülen Atatürk portresi, esasında yine o dönemde simgesel iktidarın dünya kurucu niteliğinden hareketle değerlendirilebilecek bir nitelik arz etmektedir. İçeride Dersim Harekatı ve Hatay sorunu, dışarıda ise yaklaşmakta olan İkinci Dünya Savaşı gibi gelişmeler Cumhuriyetin on beşinci yılında da vatan savunusuna hazır olduğuna dair bir 'ethos'un oluşturulmasında Mareşal Atatürk portesine başvurulması ihtiyacını ortaya çıkardığı görülmektedir.

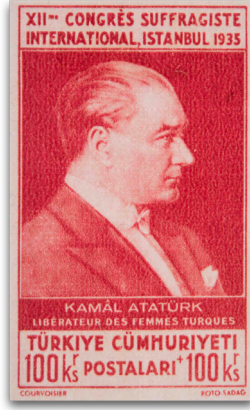


Figure 17: Kadın Hakları Cemiyeti kongre hatıra pulu ["Türk kadınının özgürleştiricisi"] (1935)



Figure 18: Harf İnkılabının Onuncu Yıldönümü Serisi (1938)



Figure 19: Cumhuriyetin Onuncu Yıldönümü hatıra pulu (1933)



Figure 20: İkinci Türk Tarih Kurultayı hatıra pulu (1937)

Üçüncü Atatürk profili, simgeselliğin dünyayı kuran niteliğiyle bağlantılı olarak birtakım konularda 'Öncü Atatürk' birleşimi üzerinden takip edilmektedir. Bu durum kadın hakları ve Harf Devrimi gibi konularda olmasının yanı sıra Atatürk'ün "tarımcı" önağıyla anılan temsillerinde ya da Cumhuriyetin Onuncu Yıldönümü Hatıra Pulları Serisi'nde olduğu gibi Atatürk'ün kalkınmacı politikalarını imleyen görünümünde de karşımıza çıkmaktadır. 1935 tarihli Kadın Hakları Cemiyeti 12. Uluslararası Kongresi Hatıra Pulları Serisi'nde Atatürk çiftçi, öğretmen, memur, pilot ve seçmen olarak resmedilen Türk kadınlarının yanında "LIBÉRATEUR DES FEMMES TURQUES" (Türk kadınının özgürleştiricisi) ibareli pulda frak içinde bir portresiyle yer almakta (Figure 17), 1938 tarihli Harf İnkılâbının Onuncu Yıldönümü Serisi'ndeki altı farklı renkteki pulda tahtanın başında yeni harfleri öğretirken görölmekte (Figure 18), 1933 tarihli Cumhuriyetin Onuncu Yıldönümü Hatıra Pulları Serisi'nde güneş üzerinde görölen Romen rakamıyla on (X) ibaresinin altında yükselen fabrika bacaları, dönen çarklar ve yetişen başakların karşısında Atatürk'ün profilden bir büst görünümündeki portresi ölümsüzlüğü simgeleyen defne yapraklarıyla çevrelenmiş izlenmektedir (Figure 19). Son olarak bu tema altındaki dördüncü temsil olan 'Ölümsüz Atatürk' bu pulun haricinde hem tarihsel hem de mitsel anlatılara referansla düzenlenen 1937 tarihli İkinci Türk Tarih Kurultayı Hatıra Serisi'nde de görölmekte ve Atatürk'ün büstünün yer aldığı pullar, Türklerin türediği kutsal canlılardan kabul edilen geyiklerin olduğu pullarla aynı seride yer alarak Atatürk henüz yaşarken 'ölümsüz' kılınmakta ve onun Türk tarihinde edindiği konum işaret edilmektedir (Figure 20).

Temayüz Mücadelesi: Milli Kalkınma

Bourdieu (1991b, p. 237) simgesel temsillerdeki temel işleyişin ikili karşıtlıklar biçiminde bir temayüz çabası hedeflenerek gerçekleştirildiğini vurgulamaktadır. Swartz'ın (2011, p. 88) altını çizdiği gibi aktörlerin pratik amaçlarına ulaşmak için eylemde

bulduklarını söylerken bu amaçların hem toplumsal hem iktisadi iktidarı hem de bunların simgesel temsillerini içerdiğini savunmaktadır. Erken Cumhuriyet Döneminde kültürün özerkliğine rağmen iktisada tabi boyutunun (Bourdieu, 1986, p. 252) bilincinde olan kadronun yürürlüğe koyduğu milli kalkınma programının da bu bilincin bir çıktısı olduğu görülmektedir. Ulaşılmak istenen çağdaş toplum seviyesi, sanayi atılımının ve tarımda modernizasyonun gerçekleşmesi gibi uğraşları da gerektirmiştir. Türkiye'nin bu hamleleri gerçekleştirmesinin gerekli ve zorunlu birer erdem olarak değerlendirildiği görülmektedir. Dolayısıyla milli kalkınma hamlesi dönemin ruhuna uygun, normatif bir davranış olarak bir strateji niteliği de taşımaktadır. Bourdieu (2021, p. 568) stratejiyi temayüz çabalarının sürekliliğini sağlayan mücadeleler olarak tanımlamaktadır. Bunda temayüz çabasının iktisadi olduğu kadar ideolojik olarak da "var olmak ve belirli bir konum elde edebilmek"le ilgili belirleyicilik taşımaktadır (Bourdieu, 1983, p. 338).

Temayüz çabasının pullardaki yansımaları altyapısal faaliyetleri çerçevelediği kadar ona eşlik eden ideolojik ilgileri ve siyasal kabulleri içerecek resimlemeler biçiminde de karşımıza çıkmaktadır. Böylece bu "ilgilerin ve kabullerin esasında simgesel iktidarın yerleşmesine yarayan 'siyasal' manevralar" (Bourdieu, 1971, p. 121) olduğu cisimleşmektedir. İlk örnek, tarihsel açıdan yeni devletin benimseyeceği iktisadi ve beşeri politikaların yol haritasının deklare edildiği İzmir İktisat Kongresi için sürşarjlanan pullardır (Figure 21). 1926 tarihli Londra Baskısı Posta Pulları Serisi demir ağlarla örülen yurdun demiryollarını, geçitlerini, köprülerini gösterirken merkezi devlet inşasını da serimlemektedir. Cumhuriyet Hükümeti'nin Lozan ve Ayyıldız serilerinden sonra bastırıldığı bu üçüncü seride Sakarya Geçidi'nin yanı sıra (Özdemir & Özdemir, 2017, p. 204) Mustafa Kemal Paşa'nın portresi, Ankara Kalesi resmi ve bir bozkurdun yanında duran demirci ve onun örs üzerinde elindeki tuttuğu çekiç tasviriyle yeni devletin kurucusu, başşehri ve kuruluş felsefesi bir arada görülmektedir. Örülen demir ağlara dair pullardaki temsiller Erken Cumhuriyet Döneminde tedavüle sokulanlar arasında sıkça yer almıştır. 1926 tarihli Londra Baskısı Takse Pulları Serisi'nde yer alan tek görsel Ankara – Sivas Demiryolu üzerine yapılan Kızılırmak Köprüsü olmuştur (Figure 22).

Harf Devrimi sonrasında yeni harflerle basılan 1929 emisyonunda üç farklı renk ve pahada basılan Kızılırmak Köprüsü pulları (Figure 22), Sakarya Boğazı'yla birlikte 1930 yılında basılan "Cümhuriyet" lafızlı baskıda da yer almış ve aynı seri 1930 Ağustos'unda Ankara – Sivas Demiryolu'nun açılışı için sürşarjlanmıştır. Yeni devletin Başvekili İsmet Paşa'nın bu açılıştaki yaptığı konuşmada geçen "Demiryolu politikası milli devlete, bugünün yarınını düşünmeye tahammülü olmayan ilk geciktirilemez milli birlik, milli varlık, milli

bağımsızlık sorunu olarak ortaya çıkmıştır” (as cited in Goloğlu, 2017, p. 157) ifadeleri demiryollarına dair temsillerin çokluğunu da açıklayan bir anlam içermektedir. Öyle ki bu durum hem Cumhuriyetin On Beşinci Yıldönümü Serisi’nde yer alan yedi puldan birinin Nazilli – Bozdoğan tren yolu üzerindeki Akçay Köprüsü’ne ayrılmasında (Figure 23) hem de Ankara – Erzurum hattı açılışı için müstakil bir seri basılmasında da görülmektedir. 20 Ekim 1939 tarihli söz konusu müstakil seri, bu temsillerin Erken Cumhuriyet Dönemi sonrasında da sürdüğünü göstermektedir.



Figure 21: İzmir İktisat Kongresi sürşarjlı hatıra pulu (1923)



Figure 22: Kızılırmak Köprüsü (1929)



Figure 23: Akçay Köprüsü (1938)



Figure 24: Tayyare Müdafaa Pulları Serisi (1936-1937)

Ulaşım teknolojilerindeki bir diğer temayüz çabasının pullardaki temsilinin havacılık alanında olduğu görülmektedir. Bizzat Atatürk'ün emriyle kurulan ve "uçan bir Türk Gençliği yaratması" hedeflenen (Damalı, 2003, p. 94) Türk Tayyare Cemiyeti için gelir temini amaçlı çeşitli yıllarda tedavüle sokulan yardım pullarının tarihsel süreç içerisindeki değişimi milli kalkınma programıyla paralel ilerlemektedir. 1926 yılındaki seride Ayyıldız altında süzülürken görülen bir tayyare, 1927 emisyonunda yeni devletin başkenti Ankara'nın tarihi hisar bölgesinin üzerinde görülmektedir. Hisar üzerindeki bu temsil, 1931 tarihinde yeni harflerle basılan seride de görülmekte, 1936-1937 tarihli tipografik baskı Tayyare Müdafaa Pulları Serisi'nde ise uçakların artık yapılaşmış bir kentin ve fabrikaların üzerinde uçtuğu takip edilmektedir (Figure 24). Bu düşüncelere paralel olarak Cumhuriyetin On Beşinci Yıldönümü Serisi'nde yer alan bir diğer pulda askeri bir kıta üzerinde yer alan uçakların resmedilmesi, temayüz çabasında konuya verilen önemi serimlemektedir (Figure 25).



Figure 25: Cumhuriyetin On Beşinci Yıldönümü Serisi pulu (1938)



Figure 26: AOÇ (1938)



Figure 27: İzmir Enternasyonal Fuarı Serisi pulu (1938)



Figure 28: İzmir Enternasyonal Fuarı Serisi pulu (1938)

Söz konusu seri, esasında on beş yılda hayata geçirilen politikalara ve gerçekleştirilen reformların özeti niteliğini taşımaktadır. Yukarıdaki örneklerde anıldığı gibi ulaşım teknolojilerine yapılan yatırımların yanı sıra hem sanayide hem tarımda kalkınma ve modernizasyonun temsillerinin de öne çıktığı görülmektedir. Bu durum “simgelerin iktisadi güç ilişkilerindeki mübadeleyi imleyen konumu”ndan kaynaklı (Bourdieu, 1991b,

p. 66) simgesel saygınlık çabasını da ortaya koymaktadır. Seride Atatürk'ün traktör içerisinde resmedildiği pulun, Alan İçinde Kurucu Lider başlığı altında tartışıldığı çerçevenin yanı sıra bu bağlamda da bir anlam evrenine sahip olduğu görülmektedir. Benzer biçimde (i) aynı seride yer alan AOC görüntüsü (Figure 26); (ii) 1933 tarihli Cumhuriyetin Onuncu Yıldönümü Hatıra Pulları Serisi'nde yükselen fabrika bacaları, dönen çarklar ve yetişen başakların yer aldığı minimalist tasarım (Figure 19), (iii) 1938 tarihli İzmir Enternasyonal Fuarı Serisi'nde üzüm toplayan çiftçi kadınlar (Figure 27) ve dalında zeytin meyveleri (Figure 28) geleneksel ve endüstriyel üretim tekniklerinin birleştirildiği bir kalkınma hamlesinin hayata geçirildiğine dair temsiller olarak öne çıkmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Asli kurucu iktidarların yapısal programlarının toplumsal nitelik kazanabilmesinin 'ortak duyu varsayımları' gerektirdiği düşüncesinden yola çıkılan ve Erken Cumhuriyet Dönemi posta pullarının Bourdieu'nün "simgesel iktidar" kavrayışıyla serimlenmesi amaçlanan bu çalışmada, söz konusu dönemde (i) siyasal bir dönüşüme tanıklık edildiği, (ii) iktisadi kalkınmanın yollarının arandığı, (iii) kültürel ve ideolojik alanda yeni bir dizgenin yaratıldığı tartışılmıştır. Dönemin siyasal sembollerinin, dolayısıyla simgesel iktidarının pullar üzerinden ele alınması, yürürlüğe konulan programların sunulan bir temsilini görme imkânı verdiği gibi ulaşılmak istenen toplum tahayyülünü görmeyi de sağlamıştır. Haberleşme aracı olarak postanın kitlelesel niteliğinin pulların da kamusal ölçekte yaygınlığını ve geniş kitlelerce temas edilebilir olmasını sağlaması; fiziksel olarak bu küçük ve belli bir mali değere sahip gereçlerin siyasal ve toplumsal alanda varılmak istenen ülkelere dair geliştirilen stratejilerin işe koşulduğu büyük anlamlar içermesini sağlamıştır.

Yeni devletin hem zamanın ruhu olan modernitenin siyasal anlamda dönüşümünü tamamlamak anlamında ulusal birliği tesis etme hem de hayata geçirilen reformlarla uluslararası boyutta da meşruiyet elde etme çabası; diğer birçok alan ve mecrada olduğu gibi gerek ulusal gerek uluslararası kapsamı olan posta haberleşmesinde de açığa çıkmış ve bu çaba pullara önemli bir misyon yüklenmesi sonucunu doğurmuştur. Yeni devletin kurucu kadrolarının devlet ve toplum ilişkisi çerçevesinde gerçekleştirdiği her icraatın hem tanıtımının yapıldığı hem de ulusal ve uluslararası ölçekte meşruiyet kazanmasının hedeflendiği bir tarihsel düzlemde pullar sundukları temsil evrenleriyle siyasal ve toplumsal tarihe yönelik bir nesne olarak değerlendirilmiştir. Bunda "meşruiyet

temsillerinin, iktidarın kullanılmasındaki ve sürdürülmesindeki katkısı"yla doğrudan ilişkisi bulunmaktadır (Bourdieu & Passeron, 1990, p. 5). İlişkisel sosyolojik pratiğinin iktidar ilişkilerinin maddi ve simgesel çözümlenmesine izin veren, dolayısıyla çözümlenen nesneye dair eleştirel bir tasnif imkânı sunan Bourdieu'nün teorik çerçevesinden yola çıkılarak "bireylere yer duygusu sağlayan [...] etnik, ırksal veya ulusal ilkeler" biçiminde tanımlanan (Bourdieu, 1987, p. 7) 'ortak duyu varsayımları'nın işlerliği simgesel iktidarı görmeyi mümkün kılan üç tema üzerinden sorgulanmıştır.

Simgesel iktidarın bilmeyi, iletmeyi ve farklılaşmayı tesis eden sistemler sunması (Bourdieu, 1979), ulusun simgesel anlamda sistemsel yönünü açığa çıkardığından dilsel, felsefi ve epistemolojik anlamda bir yapısal bütüne dair temsillerin ele alınmasını sağlamıştır. Bu çerçevede ilk tema olarak yapılanmış bir yapı olarak ulusa dair temsiller aracılığıyla bir taraftan tarihsel referanslar taşıyıp mitsel anlatılarla eklemlenen diğer taraftan da ilerlemeci ideolojiyle biyo-politik anlamlar içeren (i) dini mekânların bezemelerinin, (ii) bozkurt ve geyik gibi kutsal kabul edilen hayvanların, (iii) örs ve çekice eşlik eden güçlü bedenlerin, (iv) yeni devletin başkenti Ankara'nın, (v) toplumsal yaşamın her alanında varlık gösteren kadınların temsilleri ele alınmıştır. Böylelikle toplumsal alanın aktörlerinin idealize edilen "dilim sembolik gücü doğrultusunda [birtakım] dilsel habitüs"leri (Bourdieu, 1991b, pp. 38-39) benimsediğine tanıklık edilmiştir.

Simgesel iktidarın toplumsal formasyona dair bir duyu ve algı kavrayışı gerektirmesinden hareketle bir ulus yaratma bilincinden sonra açığa çıkan ikinci tema, söz konusu duyu ve kavrayışın cisimleştiği bir liderin görünümü üzerinden şekillenmiştir. Bu çerçevede Bourdieu'nün "alan mücadelesi" kavrayışıyla Türkiye'de hem ulusal kurtuluş hem de kuruluş aşamasında öne çıkan lider olarak Atatürk'ün kültürel etkinliği düzenleyen ve bu alanda yaşanan dönüşümlerin bizatihi somutlaştığı bir özne olduğu temsiller ele alınmıştır. Böylelikle siyasal bir şahsiyet olarak Atatürk'e atfedilen "değerin bir karizmaya dönüşmesine", liderliğin efsunlu bir mertebeye ulaşmasına ve "vekaletin bir gizem olarak görünmesine" temsiller üzerinden de tanıklık edilmiştir (Bourdieu, 2013b, p. 233). Bu çerçevede Atatürk'ün 'ulusun kurtarıcısı' görünümü, Lozan Sulh Antlaşması Hatıra Pulları Serisinde kurtuluşun ve kuruluşun mimarı olarak resmedilmesiyle; 'ölümsüz'lüğü ise defne yapraklarıyla sarılı imgesiyle çerçevelenmiştir. 'Sivil bir yaşamın icracısı' ve 'yeniliklere öncü' karakteri; modern kıyafetler içerisinde, traktör üzerinde ya da bir kara tahtanın başında seyredildiği temsiller aracılığıyla "simgesel görünümlerin en temeli olanı [bir] hayat tarzı" (Bourdieu, 2014, p. 202) sunmasıyla takip edilmiştir.

Son olarak, ikili karşıtlıklar biçiminde bir temayüz çabası hedeflenerek gerçekleşen simgesel temsillerdeki temel işleyiş, Erken Cumhuriyet Döneminde ulaşılmak istenen hedeflerin sanayi atılımı ve tarımda modernizasyon gibi gerçekleştirilmesi gerekli erdemlerle eklenmesini beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda demiryolları, geçitler, köprüler, uçaklar, tarım ve sanayi alanları gibi temsiller aynı zamanda merkezi devlet inşasının da bir görünümünü ortaya çıkarmıştır. Gerçekleştirilen altyapı yatırımlarına, kullanılmaya başlanan ulaşım teknolojilerine ve benimsenen üretim pratiklerine dair temsiller; temayüz çabasıyla görünür olan “devlet inşasının, devletin sermayesi üzerinde iktidar sahibi olma mücadelesi”nden oluştuğunu göstermiştir (Bourdieu & Wacquant, 2014, p. 101). Dolayısıyla temayüz çabasının iktisadi olmasının yanı sıra siyasal ve ideolojik veçheleri haiz bir temsil içinde sunulduğu değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak Erken Cumhuriyet Döneminde yaşanan tarihsel ve toplumsal olaylara ve benimsenen değerlere dair pullardaki temsillerin yeni bir durum sunuyor olması, sadece kurucu kadronun değil hem Türkiye toplumunun hem de siyasal ve iktisadi alandaki dış paydaşların bilgisine ve kabulüne yönelik olarak gerçekleşmiştir. Dolayısıyla söz konusu temsiller, hem betimleme misyonlarıyla hem de buyurma işlevleriyle öne çıkmıştır. Böylelikle dönemin Türkiye tahayyülüne dair resimlemelerden oluşan kompozisyonlar ve bu kompozisyonlarda yer alan öğelerin artalanlarındaki anlamların simgesel iktidarla ilişkisi içinde çözümlenmesi, toplumsal bütünlüğe dair bir projeksiyon yapılabilmesini mümkün kılmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Yazar Katkısı: xxxxxxxxxxxxxxxx

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

Author Contributions: xxxxxxxxxxxx

REFERENCES

- Ağaoğulları, M. Z. & Pabuçcuoğlu, M. B. (2018). *Türk pulları kataloğu: 1863-2017* (1st ed.). İstanbul Filateli ve Kültür Merkezi A.Ş.
- Akan, M. & Kuran, T. (2019). *Türkiye’de postanın mikrotarihi – Cilt I: 1920-1950* (1st ed.). Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Akın, Y. (2019). *“Gürbüz ve yavuz evlatlar”*: Erken Cumhuriyet’te beden terbiyesi ve spor (4th ed.). İletişim Yayınları.

- Alp, Ö. (2016a, December 8). 1921 yılı Türk pulları. <http://koleksiyonodasi.com/1921-yili-turk-pullari/> adresinden 12 Nisan 2021 tarihinde alınmıştır.
- Alp, Ö. (2016b, December 8). 1922 yılı Türk pulları. <http://koleksiyonodasi.com/1922-yili-turk-pullari/> adresinden 12 Nisan 2021 tarihinde alınmıştır.
- Alp, Ö. (2016c, December 8). 1924 yılı Türk Pulları. <http://koleksiyonodasi.com/1924-yili-turk-pullari/> adresinden 13 Nisan 2021 tarihinde alınmıştır.
- Atkinson, P. & Hammersley, M. (2007). *Ethnography: Principles in practice* (3rd ed.). Routledge – Taylor & Francis Group.
- Bourdieu, P. (1971). Le marché des biens symboliques. *L'Année sociologique*, 22, 49-126. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/27887912>
- Bourdieu, P. (1977). Sur le pouvoir symbolique. *Annales: Economies, sociétés, civilisations*, 32(3), 405-411. <https://doi.org/10.3406/ahess.1977.293828>
- Bourdieu, P. (1979). Symbolic power (R. Nice, Trans.). *Critique of Anthropology*, 4(13-14), 77-85. <https://doi.org/10.1177/0308275x7900401307>
- Bourdieu, P. (1983). The field of cultural production, or: The economic world reversed (R. Nice, Trans.). *Poetics*, 12(4-5), 311-356. [https://doi.org/10.1016/0304-422X\(83\)90012-8](https://doi.org/10.1016/0304-422X(83)90012-8)
- Bourdieu, P. (1985). The social space and the genesis of groups (R. Nice, Trans.). *Theory and Society*, 14(6), 723-744. <https://doi.org/10.1007/BF00174048>
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital (R. Nice, Trans.). J. Richardson (Eds.), *Handbook of theory and research for the sociology of education* (1st ed., pp. 241-258). Greenwood Publishing.
- Bourdieu, P. (1987). What makes a social class? On the theoretical and practical existence of groups (L. J. D. Wacquant & D. Young, Trans.). *Berkeley Journal of Sociology: A Critical Review*, 32, 1-18. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/41035356>
- Bourdieu, P. (1990). *The logic of practice* (R. Nice, Trans.). Stanford University Press.
- Bourdieu, P. & Passeron, J. C. (1990). *Reproduction in education, society and culture* (R. Nice, Trans.). Sage Publications.
- Bourdieu, P. (1991a). *The craft of sociology: Epistemological preliminaries* (R. Nice, Trans.). Walter de Gruyter GmbH.
- Bourdieu, P. (1991b). *Language and symbolic power* (G. Raymond & M. Adamson, Trans.). Polity Books.
- Bourdieu, P. (2013a). *Outline of a theory of practice* (R. Nice, Trans.). Cambridge University Press.
- Bourdieu, P. (2013b). Vekalet ve siyasal fetişizm (L. Ünsaldı, Trans.). P. Bourdieu (Ed), *Seçilmiş metinler* (1st ed., pp. 231-252). Heretik Yayıncılık.
- Bourdieu, P. (2014). Simgesel sermaye ve toplumsal sınıflar (N. Ökten, Trans.). *Cogito*, 76, 192-203.
- Bourdieu, P. & Wacquant, L. (2014). *Düşünsel bir antropoloji için cevaplar* (N. Ökten, Trans.). İletişim Yayınları.
- Bourdieu, P. (2015). *Devlet üzerine: Collège de France dersleri (1989-1992)* (A. Sümer, Trans.). İletişim Yayınları.
- Bourdieu, P. (2021). *Ayrım: Beğeni yargısının toplumsal eleştirisi* (D. Fırat & G. Berkut, Trans.). Nika Yayınevi.
- Damalı, A. (2003). *Sosyal yardım pulları: Osmanlı – Türkiye* (1st ed.). Nilüfer Vakfı.
- Garmiryar, A. N. (1979). *Birinci Adana serisi* (1st ed.). İstanbul Grafik Sanatlar Müzesi.
- Goloğlu, M. (2017). *Türkiye Cumhuriyeti tarihi I: Devrimler ve tepkileri (1924-1930)* (1st ed.). Türkiye İş Bankası Yayınları.

- Holsti, O. R. (1969). *Content analysis for the social sciences and humanities* (1st ed.). Addison – Wesley.
- Kaplan, A. (1943). Content analysis and the theory of signs. *Philosophy of Science*, 10(4), 230-247. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/184268>
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2nd ed.). Sage Publications.
- Neuman, W. L. (2014). *Toplumsal araştırma yöntemleri: Nitel ve nicel yaklaşımlar* (Ö. Akkaya, Trans.). Yayınodası LTD.
- Özdemir, S. & Özdemir, M. S. (2017). *Babamın pulları: "Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti pul koleksiyonu"* (1st ed.). MLS Holding A.Ş.
- Punch, K. F. (2011). *Sosyal araştırmalara giriş: Nicel ve nitel yaklaşımlar* (D. Bayrak, H. B. Arslan & Z. Akyüz, Trans.). Siyasal Kitabevi.
- Swartz, D. (2011). *Kültür ve iktidar: Pierre Bourdieu'nün sosyolojisi* (E. Gen, Trans.). İletişim Yayınları.
- Seale, C. (1999). Quality in qualitative research. *Qualitative Inquiry*, 5(4), 465-478. <https://doi.org/10.1177/107780049900500402>
- Togay, U. (2008, October 2). Ankara Hükümeti posta pulları – 1922. <http://turkishpostalhistory.com/tr/filateli-dernekleri/2-philatelic-organizations/26-ankara-filateli-dernei.html> adresinden 18 Nisan 2021 tarihinde alınmıştır.
- Yılmaz, M. (2019). Erken Cumhuriyet Dönemi'ndeki toplumsal değişimi posta pulları üzerinden okumak. *Millî Folklor*, 124, 230-245. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/millifolklor/issue/51228/666941>
- Weber, M. (1958). Politics as a vocation (H. H. Gerth & C. W. Mills, Trans.). H. H. Gerth & C. W. Mills (Eds.), *From Max Weber: Essays in sociology* (1st ed., pp. 77-128). Oxford University Press.
- Weber, M. (2000). *Sosyoloji yazıları* (T. Parla, Trans.). İletişim Yayınları.
- Weber, M. (2005). *Bürokrasi ve otorite* (B. Akın, Trans.). Adres Yayınları.

